

Οπτικοακουστικά μέσα και Αρχιτεκτονική

υπεύθυνος διδάσκων: Νίκος Τσινίκας
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών

Μάθημα 3^ο

10 Σκηνοθέτες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρουσίασης είναι η σύγκριση του έργου των διάσημων σκηνοθετών: Sergei Eisenstein, Alfred Hitchcock, Luis Bunuel, Akira Kurosawa, Michelangelo Antonioni, Orson Welles, Ingmar Bergman, Federico Fellini, Sidney Lumet, Lars von Trier

Οι διάφοροι σκηνοθέτες μπορούν να υιοθετήσουν διάφορες προσεγγίσεις ως προς τον τρόπο δουλειάς τους. Μερικές από αυτές είναι:

Καθορισμός ενός γενικού πλαισίου αφήνοντας κατόπιν τους ηθοποιούς να αυτοσχεδιάσουν το διάλογο.

(Σπάικ Λη, Βιμ Βέντερς, Ζαν Λικ Γκοντάρ, Ρόμπερτ Άλτμαν, Φεντερίκο Φελίνι)

Έλεγχος της παραμικρής λεπτομέρειας και απαίτηση από τους ηθοποιούς να ακολουθούν επακριβώς τις οδηγίες που τους δίνονται

(Στάνλεϊ Κιούμπρικ, Άλφρεντ Χίτσκοκ, Ακίρα Κουροσάβα, Στίβεν Σπίλμπεργκ, Τζόρτζ Λούκας, Ντέιβιντ Λιν)

Οι διάφοροι σκηνοθέτες μπορούν να υιοθετήσουν διάφορες προσεγγίσεις ως προς τον τρόπο δουλειάς τους. Μερικές από αυτές είναι:

Ανάληψη της σκηνοθεσίας, του σεναρίου και/ή της παραγωγής

(Γούντι Άλεν, Τσάρλι Τσάπλιν, Ίγκμαρ Μπέργκμαν, Κουέντιν Ταραντίνο, Τζέιμς Κάμερον, Αδελφοί Κοέν, Όλιβερ Στόουν, Χαγιάο Μιγιαζάκι)

Συνεργασία με κάποιο σεναριογράφο σχεδόν επί μονίμου βάσεως

(Ελία Καζάν και Τένεσι Γουίλιαμς, Μάρτιν Σκορσέζε και Νίκολας Πιλέτζι / Πωλ Σράντερ, Ρόμπερτ Ζεμέκис και Μπομπ Γκέιλ)

Ανάληψη σκηνοθεσίας, φωτογραφίας και μοντάζ

(Νίκολας Ρεγκ, Ακίρα Κουροσάβα, Στήβεν Σόντερμπεργκ, Ρόμπερτ Ροντρίγκεζ, Τζόελ και Ήθαν Κοέν)

Οι διάφοροι σκηνοθέτες μπορούν να υιοθετήσουν διάφορες προσεγγίσεις ως προς τον τρόπο δουλειάς τους. Μερικές από αυτές είναι:

Συμμετοχή στις ταινίες τους ως ηθοποιοί

(Όρσον Γουέλς, Μελ Μπρουκς, Κλιντ Ίσγουντ, Μελ Γκίμπσον, Μάρτιν Σκορτσέσε, Κέβιν Κόστνερ)

Συνθέτουν την μουσική

(Τσάρλι Τσάπλιν, Κλιντ Ίσγουντ, Ντέιβιντ Λιντς)

Χρησιμοποιούν ηθοποιούς σε περισσότερες από μία ταινίες

(Μελ Μπρουκς, Τιμ Μπάρτον, Αδελφοί Κοέν, Ντέιβιντ Λιντς, Σπάικ Λι, Άλφρεντ Χίτσκοκ, Γούντι Άλεν)

Alfred Hitchcock, 1899-1980

Σκηνοθέτησε από το 1922 έως το 1976

Έλεγχος του ρυθμού και του σασπένς
Φόβος και φαντασία

Χούμορ και ευφυολόγημα

Αθώοι συχνά μπλέκουν χωρίς να καταλαβαίνουν ή να
ελέγχουν του τι συμβαίνει

Γράφει τα πάντα στο σενάριο και στο storyboard μέχρι την
τελευταία λεπτομέρεια και στο γύρισμα δεν το βλέπει
καθόλου

Ο διευθυντής ορχήστρας 'ξέρει' την παρτιτούρα

The 39 Steps, 35

The Lady Vanishes, 38

Rebecca, 40

Notorious, 46

Strangers on a Train, 51

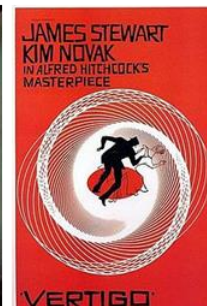
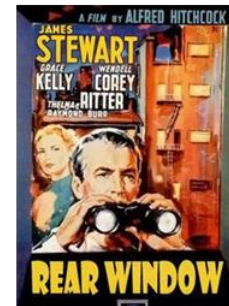
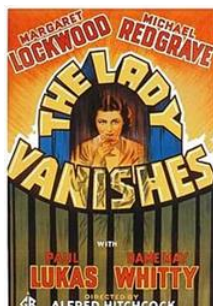
Rear Window, 54

Vertigo, 58

North by Northwest, 59

Psycho, 60

The Birds, 63

Luis Bunuel, 1900-1983

Οικονομικό γύρισμα, λίγος χρόνος για μοντάζ, λίγες οδηγίες στους ηθοποιούς, φυσικές κινήσεις (δεξιά-αριστερά, περπάτα κάτω, ...), δεν απαντούσε σε ερωτήσεις, έκλεινε τα ακουστικά, παντελής έλλειψη μουσικής

Το σινεμά προσποιείται ότι λέει αληθινές ιστορίες ώστε να το πάρουμε σοβαρά υπόψη. Οι κωμωδίες του Μπουνιουέλ 'σκάβουν' μέσα μας ...

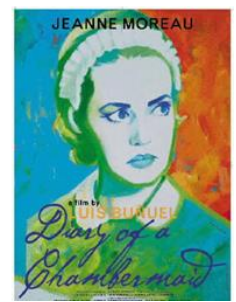
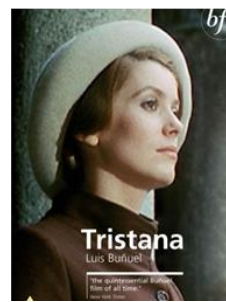
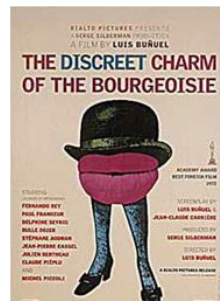
Η Ωραία της Ημέρας, 1967

Το Φάντασμα της Ελευθερίας, 1974

Το Σκοτεινό Αντικείμενο του Πόθου, 1977

Η Κρυφή Γοητεία της Μπουρζουαζίας, 1972

Η αδυναμία μίας παρέας αστών να ολοκληρώσουν ένα γεύμα, εξαιτίας αναπάντεχων και παράδοξων εμποδίων.

Akira Kurosawa, 1910-1998

Από το 1943 έως το 1993
Rashomon, 50
Seven Samurai, 54
Throne of Blood, 57
Yojimbo, 61
Ran, 85

Έκανε τα πάντα από σενάριο, σκηνοθεσία, μοντάζ, μουσική, έμπνευση από Μάλερ στο *Ran*
Μουσική ειρωνία με κοροϊδευτική μουσική για ταπείνωση
Πολλές κάμερες από διάφορα σημεία
Πραγματικές σκηνές, βέλη σε απόσταση χιλιοστών
Προσοχή στη λεπτομέρεια των σκηνικών, κοστούμιών
Ίδια σκηνή 3 φορές, πιο κοντά, πιο κοντά, έμφαση

Michelangelo Antonioni, 1912-2007

Φωτογράφος, ο χώρος, το τοπίο, το περιβάλλον αφηγούνται ... *avant-garde*, αποξένωση, άγχος, ποιητής της ασυνεννοησίας, σκηνοθέτης του ανέφικτου έρωτα

La Notte 1961, *Blow Up* 1966, *Zabriskie Point* 1970, *The Passenger* 1975

Orson Welles, 1915-1985

Citizen Kane, 1941 (greatest american movie)

Πεντακάθαρα πλάνα, βάθος πεδίου, με τρικ και εφέ από χαμηλά – ταβάνια και πλατώ
flashback ιστορία από τέλος προς αρχή
αφήγηση ηλικιωμένων και με μικρή μνήμη
σαν φιλολογία βασισμένη σε αναξιόπιστη αφήγηση
Βασικός αφηγητής και πολλαπλοί αφηγητές
αποτέλεσμα αίνιγμα, υπερκαλύψεις, παρερμηνείες

The Magnificent Ambersons (dir prod scr), 1942

The lady from Shanghai (dir), 1947

The Third Man (ac), 1949

A man for all seasons (ac), 1966

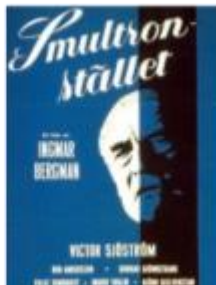
Ingmar Bergman, 1918-2007

Αδυναμία ουσιαστικής επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, αντιπαράθεση ανθρώπου-εαυτού-Θεού και η αμφισβήτηση, ανάλυση διαπροσωπικών σχέσεων δύο φύλων, αναζήτηση του νοήματος της ζωής

Εβδομη Σφραγίδα 1957, Αγριες Φράουλες 1957, *The Virgin Spring* 1960 (AA), *Η Σιωπή* 1963, Μέσα από τον Σπασμένο Καθρέπτη 1961 (AA), *Κραυγές και Ψίθυροι* 1973 (AA), *Φάνι και Αλέξανδρος* 1982 (AA)

Federico Fellini, 1920-1993

AA

La Strada, 54

Nights of Cabiria, 57

La Dolce Vita, 60

8 ½, 63

Amarcord, 74

Lifetime achievement, 93

Sidney Lumet, 1924-2011

12 Angry Men, 1957

... energy ... electric ...

*Η κίνηση της κάμερας
από ψηλά – ευρυγώνιος
φακός
προς χαμηλά –
τηλεφακός*

AAN

12 Angry Men, 57

Dog Day Afternoon, 75

The Verdict, 1982

Διακήρυξη 'Δόγμα 95' για τα 100 χρόνια του κινηματογράφου, Λαρς Φον Τρίερ, Τόμας Βίντερμπεργκ

Οι κινηματογραφιστές πρέπει να βάλουν την υπογραφή τους στα παρακάτω:

Ορκίζομαι στους ακόλουθους κανόνες που συντάχθηκαν και επικυρώθηκαν από το Δόγμα '95

1. Το γύρισμα πρέπει να γίνεται σε φυσικούς χώρους. Σκηνικά και είδη φροντιστηρίου δεν επιτρέπονται.

(Αν ένα συγκεκριμένο αντικείμενο είναι απαραίτητο για την ιστορία, πρέπει να χρησιμοποιηθεί και η τοποθεσία, όπου αυτό θα βρεθεί).

2. Ο ήχος δεν πρέπει ποτέ να παράγεται ξεχωριστά από τις εικόνες, ή αντίστροφα.

(Μουσική δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί, εκτός αν παίζεται εκεί που γυρίζεται η ταινία).

3. Η κάμερα πρέπει να κρατιέται στο χέρι. Οποιαδήποτε κίνηση ή ακινησία που μπορεί να επιτευχθεί με το χέρι επιτρέπεται.

(Η ταινία δεν πρέπει να λαμβάνει χώρα εκεί που στέκεται η κάμερα, το γύρισμα πρέπει να λαμβάνει χώρα εκεί που η ταινία λαμβάνει χώρα).

Διακήρυξη 'Δόγμα 95' για τα 100 χρόνια του κινηματογράφου, Λαρς Φον Τρίερ, Τόμας Βίντερμπεργκ

4. Η ταινία πρέπει να είναι έγχρωμη. Ειδικός φωτισμός δεν είναι αποδεκτός.
(Αν υπάρχει πολύ λίγο φώς για έκθεση του φιλμ, η σκηνή πρέπει να κοπεί, ή μία απλή λάμπα μπορεί να προσαρτηθεί στην κάμερα).
5. Οπτική εργασία και φίλτρα απαγορεύονται.
6. Η ταινία δεν πρέπει να περιέχει επιπόλαιη δράση.
(Φόνοι, όπλα κλπ, δεν πρέπει να υπάρχουν).
7. Χρονικές και γεωγραφικές αποστασιοποιήσεις απαγορεύονται.
(Αυτό σημαίνει ότι η ταινία λαμβάνει χώρα εδώ και τώρα).
8. Ταινίες συγκεκριμένων ειδών δεν είναι αποδεκτές.
9. Το φορμά του φιλμ πρέπει να είναι το ακαδημαϊκό 35mm.
10. Ο σκηνοθέτης δεν πρέπει να αναγράφεται στους τίτλους

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 8

- [https://en.wikipedia.org/wiki/File:Strike_\(film\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Strike_(film).jpg)

Fair use

- http://1.bp.blogspot.com/-KkktMWLHyD4/Ufg5g4YUf6I/AAAAAAAAAGCA/fPq2Ad6DJtE/s320/Vintage_Potemkin.jpg

Copyright

- https://en.wikipedia.org/wiki/File:Octyabr_poster.jpg

Fair use

- https://en.wikipedia.org/wiki/File:Alexander_Nevsky_Poster.jpg

Fair use

- http://s3.amazonaws.com/criterion-production/release_boxshots/572-31f57ada193edc2071d3416cad622bd2/86_box_348x490_w128.jpg

copyright

Διαφάνεια 9

- <http://www.filmsite.org/posters/thirt.gif>
- <http://cinepivates.com/wp-content/uploads/2013/02/theladyvanishes.jpg>
- <http://www.athinorama.gr/lmnts/events/cinema/1001627/Poster.jpg.ashx?w=170&h=250&mode=max>
- http://blogs.auth.gr/antozaou/files/2015/02/Notorious_1946-195x300.jpg
- http://teniesonline.ucoz.com/_ld/33/91561269.jpg
- <https://sh.wikipedia.org/wiki/Datoteka:Rearwindowposter.jpg>
- <http://cinepivates.com/wp-content/uploads/2013/02/δεσμώτηστουιλίγγου.jpg>
- <https://blogs.auth.gr/antozaou/files/2015/05/220px-Northbynorthwest1-171x300.jpg>
- https://blogs.auth.gr/antozaou/files/2015/05/220px-Psycho_1960-195x300.jpg
- http://cinepivates.com/wp-content/uploads/2013/02/the_birds.jpg
- copyright

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 10

- http://3.bp.blogspot.com/_DVLusZTvlS8/SzZI2RahtSI/AAAAAAAAADbQ/N3gbjRfWX8o/s400/belle_de_jour.jpg
- http://www.myfilm.gr/img/_movies2/Luis%20Bunuel/Le%20fantome%20de%20la%20liberte/Poster_small.jpg
- http://api.ning.com/files/hf-ryTpxXBO5moV3y3sWT3IN22uo4HIF62enWoOT7WxcjtaUVn2QXU*VAPJH*jWReQ4dZDBip0psQ5DBLqPreVrzPDS2VMA2/bo.jpg
- http://static.rogerebert.com/uploads/movie/movie_poster/tristana-1970/large_sEUTvBaClwC9Ae8z26LT3LXvD07.jpg
- http://fr.web.img1.acsta.net/c_100_100/b_1_d6d6d6/medias/nmedia/18/36/27/75/18468012.jpg
- http://fr.web.img1.acsta.net/r_160_240/b_1_d6d6d6/medias/nmedia/18/36/15/28/18456159.jpg

- http://www.magikokouti.gr/WebDecor/chambre_r_maid.jpg

Copyright

Διαφάνεια 11

- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rashomon_poster_2.jpg

copyleft

- <http://imgcache.chinayes.com/cnews/20150105/t201501051242415106253.jpg>
- https://id.wikipedia.org/wiki/Berkas:Throne_of_Blood_Japanese_1957_poster.jpg
- <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Yojimbo.jpg>
- <https://sh.wikipedia.org/wiki/Datoteka:Kuroran.jpg>

copyright

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 12

- <http://s920.photobucket.com/user/rossovelvet/media/blowup/bu5.jpg.html?t=1303054091>
- http://dangerousminds.net/content/uploads/images/zabbypointdfdfdf1antonioni.3_.jpg
- <http://www.cliomuse.com/uploads/9/2/4/6/9246605/5513186.jpg?412>
- <https://groussosdotnet.files.wordpress.com/2013/02/michelangelo-antonioni-05.jpg?w=545>
- http://exelixeis.gr/wp-content/uploads/2013/02/blow_up_hi_res-660x355.jpg

copyright

- <http://www.phinnweb.org/links/cinema/directors/antonioni/pic/blowup7.jpg>
- <http://www.athensvoice.gr/sites/default/files/imagecache/image-330x220/article/24764-55049.jpg>

- <http://theredlist.com/media/.cache/database/muse/couples/hollywood/monica-vitti-and-michelangelo-antonioni/1468679918-050-monica-vitti-and-michelangelo-antonioni-theredlist.png>
- http://1.bp.blogspot.com/-wC9e0D_sRVU/T-KnSpVG_II/AAAAAAAAAKzM/in5UAp9rfM4/s1600/Antonioni+Profession+Reporter.jpg

Copyright

Διαφάνεια 13

- http://www.eirinika.gr/sites/default/files/styles/article_portrait/public/4_973.jpg?itok=Fo2tN5Y7
- http://www.takegreatpictures.com/content/images/citizen_kane_5.jpg
- http://4.bp.blogspot.com/_pG7_aanQPzM/TKB0p5zjztI/AAAAAAAAAEA/tDZExmKg6SQ/s400/2.jpg

copyright

Πηγές εικόνων

Διαφάνεια 14

- http://mmimagesmall.moviemail-online.co.uk/cries_and_whispers1_rgb.jpg
- http://mmimagesmall.moviemail-online.co.uk/cries_and_whispers2_rgb.jpg
- <http://www.hellenica.de/Film/TheSilence.html>
- <https://pofpa.files.wordpress.com/2010/10/images5.jpg?w=214&h=151>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/File:Seventhsealposter.jpg>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/File:Wildstrawberriesposter.jpg>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:Jungfruk%C3%A4llan.jpg>
- [https://en.wikipedia.org/wiki/File:Tystnaden_\(the_silence\),_film_poster.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/File:Tystnaden_(the_silence),_film_poster.jpg)

- https://en.wikipedia.org/wiki/File:S%C3%A5som_i_en_spegel.jpg
- <https://en.wikipedia.org/wiki/File:Criesandwhispers.jpg>
- https://pt.wikipedia.org/wiki/Ficheiro:Fanny_and_Alexander.jpg

copyright

Διαφάνεια 15

- https://en.wikipedia.org/wiki/Orchestra_Rehearsal#/media/File:Orchestra_Rehearsal_FilmPoster.jpeg
- <http://federicofellini.altervista.org/fellini555.jpg>
- <http://fellini.it/images/fellini-casanova.jpg>
- <http://federicofellini.altervista.org/roma.jpg>
- https://br.wikipedia.org/wiki/La_Strada#/media/File:LaStrada2.jpg
- https://ca.wikipedia.org/wiki/Les_nits_de_la_Cabiria#/media/File:Le_notti_di_Cabiria.jpg
- [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/c/c1/La_Dolce_Vita_\(1960_film\)_coverart.jpg/220px-La_Dolce_Vita_\(1960_film\)_coverart.jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/thumb/c/c1/La_Dolce_Vita_(1960_film)_coverart.jpg/220px-La_Dolce_Vita_(1960_film)_coverart.jpg)

- <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/en/8/80/Boccaccio70.jpg>
- <http://imagecache2.allposters.com/images/adc/10047639A.jpg>
- https://sh.wikipedia.org/wiki/Fellini_Satyricon#/media/File:SatyriconPoster.png
- <https://ca.wikipedia.org/wiki/Amarcord#/media/File:AmarcordPoster2.jpg>

copyright

Διαφάνεια 16

- <http://www.athinorama.gr/lmnts/events/cinema/10029383/backdrop8121.jpg>
- <http://www.athinorama.gr/lmnts/events/cinema/10029383/6.jpg>
- <http://www.athinorama.gr/lmnts/events/cinema/10029383/4.jpg>

- https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTwZZ1x1-BX34Yy0CGzU5D-jdiF_s4Rk5YVuFpDaW8mLLEqmxck

Copyright

Στην παρουσίαση αυτή γίνεται χρήση εικόνων που αποτελούν **αφίσες ταινίας** και πιθανότατα είναι **πνευματική ιδιοκτησία** είτε του *κινηματογραφικού στούντιο που παρήγαγε την ταινία*, είτε του *εκδότη της ταινίας*. Πιστεύεται ότι η χρήση εικόνων *χαμηλής ανάλυσης* εξωφύλλων ταινιών **για την εικονογράφιση ενός λήμματος με θέμα την εν λόγω ταινία**, μπορεί να θεωρηθεί **εύλογη χρήση (fair use)**.

Τέλος

Επεξεργασία: Τάσιου Στεφάνια
Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

